

Indodii

1
Bunătațea oamenilor
o cînt de pe urmă
călătorim cu capetele sparte
pină răsar luna deasupra
in taină mai cred în taină
mi-e frică
incotro
alt veac ne așteaptă
mai nebun ca viața
bătrini o să ne poarte la vedere
cum o zi și o noapte altă zi și o noapte
ne-am căutat în Indore zeul
plin de duhul mamei din noi

ingrijorați oameni vechi
am fi încă în veacul de atunci
cum ei cinsteau bătrînul tainic
fără o asemănare explicabilă

2
Vom arăta că viața nu are întoarcere
dar nici umbrele voastre nu vor lumina
fața aleasă a poemului om
și vom trece
în prudenta și neînspirată groază
abia atunci în lipsa auzului auzind
prea tîrziu în niciodată Indore

poetul Indoreului unde era
căutat-l-am prea aproape
printre viețile noastre credincioase

3
Fie-ne măiastra mamă-n cer
să ne ierte în plasa migrenelor singerata
se lasă întinericul frățește
peste suflet sarea mării se avea
coaja pămîntului crăpa de colți vii
în miezul de soare al iernii indoriene
ștusem ce ne crucificase fericit
printre coamele coapte cu o bătrînă
cu gîndul la mama Illica
abia ne ocolii somnul durerea
și ne cunoaștem de secole
la anii semînțe stîșiote

Gheorghe Anca

„In poeme se exteriorizează o spontaneitate excepțională a imaginii prin tehnica fragmentarismului, care nu este mai puțin un galimatias”

MARIAN POPA

„Volumul de debut publicat de Gheorghe Anca propune un poet cu străfulgerări expresive, de sorginte senzorială, în căutarea stării genuine de comunicare cu universul... Percepția magică este adesea mimată prin sincoparea comunicării, ca și cum poetul ar fi un inițiat în mistere pe care nu-l poate traduce decît prin combinații insolite de cuvinte”.

MARIN BUCUR

nimeni nu-și va ascunde fața
dacă le vom aminti de ei și de noi
într-o secundă neșliută
călătoria ca o suverană treime țara
spre punctul de fugă spirituală
marfalele patronază utilul dezvoltării
spre nume viața urcă
cer lum lăpte visat moarte sau
gîndurile uitării ajunse la ancoră
nesfîrșit mă încerci în războaie
și eu citindu-mă aș plînge de unde

rămăsesem cu lacrimile pe ducă
adevărat suiu plecările-n odihnă

4

În măiastra noastră creastă
o ruină doarme vastă
am întors-o-n cucurig
pină-n ceruri pom de frig
la crăciun oua de ger
cucurigu pin' la cer

Mirosea totul în jur a indigo

Dispoziția ta bolnăvicioasă la ris.
Nervii mei la margini de abis.
Mirosea totul în jur a indigo.

Ai auzit cum rage leul după gratii?
Cum croitorii cu mîgălă descos zilele toții?
(Aveai nevoie de exemple ca să devii indolent.)

Toată familia se hrănea cu ciment.
Defilam cu toate rănile deschise
carnea mustea de chin și de vise.

Credeam în sărbători de toamnă
în camere cu mobile închiriate
iar noaptea (printre birouri și bufete)
toți învățăm pe-ascuns
să notăm pe spate.

23h 35'

O baracă festivă la capătul pămîntului.
Oameni prietenoși ghicindu-și viitorul în țulcă.

Tineretea mea în pantaloni bufanți, pe tricicleta,
pozează printre mese, pentr-un album
necuvincios
de adulți.
Orchestra parăzii își strînge instrumentele.

Cazane cu apă fierbînd, ingeri murdari de fum
hirjonindu-se cu bătrînii în iesle.

Camea vișelului fragedă
ochii istoriei roșii.

O baracă la marginea pămîntului, bălegar
cu paie
sub țâp.

Deasupra
în rochii foșnitoare de mătase valsează
plăpîndeale noastre iluzii.

Ioana Crăciunescu

„Tînăra poetă de o rară sensibilitate și excelență acrtică, Ioana Crăciunescu scrie despre acele lucruri deloc solemne și îndoașuns de triste despre care de obicei nu se vorbește, iar de scris se scrie doar aluziv-metaforic... Tristețile poeziei, oricît de adînci, de motivate, nu sînt lugubre și nici plicticoase, ele au nerv și farmec”.

LUCIAN RAICU

„Ioana Crăciunescu practică o poezie de factură discursiv-retorică, de enunțuri limpez și tăioase, de o neobosită luciditate, sub care transpare însă o atît de susținută vehemență, dublată de un simț acut al ironiei și satirei... Talentul poetei are vigoare și e însoțit de o remarcabilă inteligență artistică”.

VICTOR FELEA

„Poezia Ioanei Crăciunescu e greu de redus la o singură tonalitate sau atitudine lirică, constituindu-se tocmai la granița fluctuantă dintre banal și straniu, desuet și modern, comic și tragic, iluzie și deziluzie”.

MIRCEA MARTIN

„Ioana Crăciunescu face în poezie figura unei Françoise Sagan, dinmă cu tifla tristețelor pe care, oricît de mortale ar fi pe moment, le știe pasagere, intrate într-un fel în regula jocului...”

DAN CRISTEA

În patul părăsit pe maidan

În patul părăsit pe maidan ninge în continuare.
Punind cu mîgălă os lîngă os alcătulesc scheletul erorii.
Locuiesc eu în carnea ei și în patul acela.
Cam așa stau lucrurile.

Mi-am îngropat măruntăiele în orașul natal.
Pe locul în care am fost spintecat,
cîțiva prieteni se adună și joacă table și joacă șah în plin ger.

Iama îmi inverzește ochii I
Mă face să zîmbesc oricărui chip de căldu.
Spalmă și groază îmi este
doar de bunătațea mamei și de laptele ei cald.

În taină

Stea ce ai ars pentru mine
noapte de noapte,
rotește-te, rotește-te,
dă-ți seama ce jug, ce nesocotită,
să te cred sluga mea ideală.

Rană pe care nu o mai simt

Simplitate, transparență otrăvă,
un minut dacă te uîți printre zăbrele,
vezi minuscula ghilotină,
raci mișunind.
Simplitate, stea zgribulită,
rană pe care nu o mai simt.

În scorbura uscată

M-am închis pentru totdeauna
în scorbura uscată - propria-mi existență I
Propria-mi existență am limitat-o
la neputință și umbră.
Limitînd-o, este țăm singeriu
sfîrtecat de roși și pumnale moderne,
spîrit, călcînd peste spîrit.

Scriu și spun

Scriu și spun durere.
Scriu și spun moarte.
Scriu și spun smerenie,
intoleranță și așa mai departe,
dar ingerul
cabotinizat pină în măduva oaselor
mă pîndește,
îmi spune să inventez noi cuvinte.

Iolanda Malamen

„Poezia Iolande Malamen, în ceea ce are mai pur și mai autentic, ni se re-lasă ca un act urmărind ieșirea din contingent, din accidentalul ne semnificativ pentru un deștin. care vrea să se cunoască pe sine. Versurile din această carte, eliptice în influența imaginii și armonioase în comunicarea unei pasiuni integratoare, tind să se elibereze de cuvintele inutile, obstacole frivole în comunicarea unei finalități grave: re-paosul, echilibrul substanței verbale în planul estetic, esențial și purificarea, salvarea omului în planul existențial; aceasta este cu adevărat starea de grație”.

DAN LAURENȚIU

„Un caz de reticență critică nejustificată mi se pare a fi cel al volumului Iolanda Malamen, „O piatră neagră pe o piatră albă”, una dintre cele mai remarcabile cărți de poezie apărute în ultimul timp. Trecută aproape sub tăcere, ea ne arată un profil liric extrem de încheat, o voce puternică și distinctă. Cele patruzecișnouă de mici poeme (atributul nu determină aici decît dimensiuni cantitative) nu sînt decît patruzecișnouă de mărturisiri ale unei dramatice spovedanii despre izgonirea din paradîs. (...) Versul ei simplu, de o logică expresivă remarcabilă, acoperind perfect o trăire esențializată prin simonismul metaforei, caracterul ușor oracular, pitic, al rostirii, eleganța, articularea simbolică și euforică desăvîrșită a mecanismului tropic ne pun în fața unei voci lirice de acum inconfundabile”.

HORIA BĂDESCU

O clipă

Încet, încet
lanțuri, lacăte ruginite
îmi umplu trupul

Clești de soare mă ard,
privesc în prăpastie
și văd măduva sticloasă a șarpelui,
pe care îl voi hăitui.

5

Ne întrebă rîri pe pămînt
care drumuri noi 'e-am arăta
trecem podul fără încruntare
curge riul cum răsare

nu-l împărăție
e doar noaptea spune mama
va fi ziua cîntă somnul

6

De două mii de ani
dar de lună în fire răsare
pierdut de uimirea lacrimii
sînt sfera grea
cu umbra în iad

7

Artistul mintit dintre ruine
își poartă crucea bananier
oricum e gîndul tot mai vie moartea
ce ne-a unit trecutul de acum
departe nu răsare luna
în așezatul timp al nopții

pe fundul mării sculptează somnul

8

Punute purpura topită în minte
jarul Carpaților din lună l-ar stînge
ne dezrobește poate doar litera A
Asia Africa Antarctica
mă întorc în pielea lui Nanuman
ca pe inserare drumetii la han
ca în singurătatea elena un corsican

9

Elefant orfan de mamă
fără coadă Nanuman
tingjar ca și arama
domn de iarbă pe maidan
mai eram de-o brazdă-a fi
răposat cu bivoli
fac poeme de o zi
sorbind paiul Rivoli

10

Fac rime în punabi
il caut pe king Por
păcat de mine Gabi
sînt mort pe un picior
lecinii basarabii
neînțelege-m-ar
dar Omului și Babii
la Sfinx mă pună dor

11

Pe raze departe
urlă zorii
coasa de clopote
pe cer norii
în pămînt morții
pulberi în floare
pe mormintul umbrei
în pămînt trupul
în zbor sufletul
peste pașii încinse
de flori tîrziu
mina întinsă
miinilor fără trupuri
pojarul flori albe
strivite în privire

12

Noaptea să răspundă
umbrelor cu umbră
cin' se roagă singur
m-aud inghinindu-l
roagă-se demult
cînd nu-l mai aud

13

His impotency zboară cu Sabana
și-nvîrte cu un deget banda
doar cerșetorilor le-or duce trana
Aron Cotruș Swami Vivekananda
cu spatele la Dunăre în ochi cu Sena
bun Orientul răsău e popa Tonda
în poza eunucilor alanda
vârșali o roabă lîngă ouă
pierdute-n bălării de la ruine
urmindu-și nata fără rouă
cu pintecul golit
pe-un oșfințit același bine
din Ruginoasa la Rovine

Mineca ei goală de atlas foșnind
mai mingie prin aer buruienosul,
chinutul meu trup.

Cam așa stau lucrurile.

Vitalii de măștri flamanzi în ninsoare
pe-un pat de erori plămîinii mei respirînd.

Viața sub vița de struguri

Dacă mama ar fi înțeles că nu e frumos
să tai copacii din curte noaptea.

Dacă noaptea de noaptea nu aș fi auzit
scrișnetu-ncet al fierăstrăului de lemn
tăietor de glicinii

Dacă vecina cu bigudiuri roz, cu bobite roz
de sudoare suspendate în virtul unor perijori
lini, portocalii,
nu ar fi turnat sub ochii mei, dintr-un lighean
peste clocoțită
apă magnolia pregătită în chinuri în noaptea
aceea

să inflorescă

dacă dimineața nu s-ar fi spălat toți pe miini
privindu-se cu înțeleș,
nu aș fi strigat în mijlocul celei mai publice
pieți:

În spatele meu se ucide
și țiu I

Amănunte și locuri

Locuiesc lîngă un templu grecesc
nu departe gospodine lucioase
stau la coadă la măslîne.

Cîțiva ingeri nepunlicioși
îmi susțin cu lira
balconul dinspre stradă.

Mama mea spală și calcă rufele viitorilor
morți.
Tatăl meu urlă și calcă urmele lor
sub pămînt.

Sora mea scrie-n neștire pomelnice
dumnezeu ca o placă stricată-i dictează
străbunica îmbrăcată-n vol
cu patine-n picioare, pe ochiul albit
al nopții
cu mine de mină atent patinează.

În căzi de alamă fac baie
puțînii copii care vreau să nu-i am.

Locuiesc lîngă un templu grecesc.
Agripina o cheamă pe femeia care mătură
strada.
Agripina o cheamă pe femeia care mătură
strada.
Agripina o cheamă pe femeia intinericului
în care se varsă lăzile de gunoi ale memoriei
mele.

3h 38' 35"

Ce crîză de cuvinte.
Ce gust de crîză de stomac,
de ficat, de creier.

Oameni și obiecte în care investim
timp, sentimente, gînduri, erori de sentimente
senzoții cu forme convinse de certitudine,
la ora aceasta trișează:

scot așii din mineci I
Scot ingeri plătiți să fie ingeri.
Impușcă eloni în Taigoua imaginată
de mine.

Sărutul lor îmi despacă ființa
precum o secure bătrînă cireșul sădît de o
toamnă.

Îmi închipui: ceea ce vreau să cred
este mai puternic decît adevărul.
Adevărul lunecă bolnav de alunecări.

Trupul meu există doar ca un cumplit dispreț
al minții.

Gravidă cu toți morții pe care l-am iubit
las miinile tale să-mi fie moașe.
Ele vor scoate din pintecul meu
ca dintr-o cameră întunecată
în boia zîncăta a dimineații,
sinistre fotografii.

Cu viața cit o nucă

Cu viața cit o nucă (smerită și perfidă)
în haosul fraged al zorilor
mă condamnă;
„du-ți viața (smerită și perfidă)
în fal și fal de incriminări”
asemeni unui miez de nucă
creierul meu se cuibărește comod.
Viața smerită și perfidă,
o nouă suferință:
în stupul harnic, nevinovat,
un cuțit fioros, implintat.

Desen de Radu Dărăngă

Regină sumbră

Regină sumbră, cu brațe lacome
pline de arme
prin visul meu tropăi
în rochii ciudate, lălii
mă duci de mină,
mă ingenuchezi
și steaua ce ne luminează
pare-un arici inert, stacojiu.

Regină sumbră,
viață pe care o tulbur
cu întrebări și citate I

Umbra, taina și cruzimea

Supunerea ștearsă, de culoarea nisipului mort,
triumf al nisipului mort.
Umbra, taina și cruzimea,
plutesc nemilos, concret
iar eu, stea ROZALIE
din instinct sint concretă, supusă.

Ai înălțat ziduri de aur

Ai înălțat ziduri de aur, perfecțiune
și degeaba - nimeni nu stă între ele,
nimeni nu tremură de frică.
Ca mine repezindu-te gheboțată
să încaleci uscatele stele, te vom inhăța I

Fără dragoste

Fără dragoste aș fi fost
lup tragic
eu care de atîtea ori
aș fi putut muri,
în fierul înghețat al zăpezii.

maria barbu

Cintec de cules

vad fără vedere
cum am început să dau muguri,
cum lumina se coace pe mine în struguri
și-apoi mă stoarce în vin.
peste sin
imi plutește un mîros de aramă
și de lemn încălzit.
inima mi s-a oprit
să se mai gîndească.
eu văd. ară ochi
cum trupul mi se strînge-n snopi
cu din mine zboară ciocirlii,
de ce nu vii
să-mi tai sulfarea
cu floarea ?

strigă lemnul închis în lucruri
și mă întîmpină
cu frunzele întoarse-năuntru.
se-aude piatra gemind la talpa casei,
obosită de ședere,
preasătulă de sine, drumet fără drum.

dumitru udrea

Păsări transparente

De multe ori
Ne uităm trecerea
Prin oglinzile soarelui
Și păsări transparente
Aduc în discuție
Ideea de zbor.

Atunci,
Pădurea despletită

apa iese din ochi
și se vrea fluviu,
carnea se trăge pe spinare
pină la arc,
totul tot îi e de-ajuns
și oboseala de-a fi clatină pămîntului,
aproape scoțindu-l din mers.
ci numai noi, alergînd
să ne-ajungem din urmă,
mai înținem în cumpănă cerul.

cad frunzele orgoliului peste ochii
prea deschiși către lacrimă.
simetrice, miinile se ascund după chip,
să nu se mai vadă inelul,
să nu se mai vadă inima,
cu cită severitate se-ascund pe ceruri stelele !
gîndul se clatină pină cînd
din el ies aievea mari păsări de lumină,
în grădina gurii
limba mea spune cîntec
pe care numai urechea aceea, ascunsă
în auzul tău cel mai adînc,
le poate auzi.

Un fel de moarte

întoarcerea tatălui meu
nu mi s-ar părea o mai minune
decît oricare alta,
știu doar că ar putea să vină spre iarnă
cu pînul puțin mai alb
și cu timpul dat carecum va spate,
sau cu vorbe uitate pe jumătate
sau cu alte-nflesuri, mai îndepărtate.
s-ar putea așeza deasupra lămpii
cum se-așează stelele
sau ar putea trage perdelele lăuntru
să privească afară
și-apoi, cu ochii închiși, și-ar aprinde-o țigară,
cutremurată de o durere neînțeleasă
care-mi opășă vederea,
aș zări doar țigara, orșă pe jumătate,
și, dincolo de ea, un fel de moarte.

Aleargă nebună
Pe urmele noastre.

Transcendență

Aripi de păsări,
Rotite în noapte,
Spulberă stele
La margini de vreme.

Undeva, oameni
Le sapă morminte
În strigăt de dor.

Deasupra, lumina
Își perde culoarea.

cine e iedul acesta-nhămat
la sacaca cu lacrimi de fiare ?

Cine-i cel trăitor într-un ochi,
într-un mers furiosat de felină,
cine coboară din munți prin zăpezi
înghetați de atîta lumină ?

Starea de rouă

Mărire ție, coasă, mărire ție, plug,
și țieba e de mână din nou, mărire ție,
tu schimbă-ți nemurirea în ore de belșug
ca-n aburul tău păsări de lapte să invie.

Tăcere printre ierburii mișcate doar de soare,
țărînul vine-n șoapță boteluz ierbi dînd
și coasa ca o apă și curge pină-n mare
și roua e țărînul cînd iese din pămînt,

cerînd iertare florii în ultima ei noapte,
genunchii lui de iarbă pe ierburii sint plecați,
de-aceia pe vremea celor mai grele șoapțe
se vad țărîni pe munte în sine-agenunchiați.

Mărire vouă, pluguri, mărire vouă, coase,
menirea voastră arde în clăie de țîn
și-apoi ne intră-n inimă, ne fulegă în oase,
eu pe vecie-al vostru cu sufletul rămin

și lăcrîmăz deodată cu toți țărîni lumii
cînd colțul crud al frunzei se-aude ivorînd,
cînd mai aproape, vara, de limpezime nu-mi
decît zăpada ierbiî ningînd de sub pămînt.

Transhumante

Din urmele de lupi se naște drumul
care îndreaptă turmele spre sat
printre zăpezi — un șarpe-nunecat
țîrîndu-se tremurător ca fumul.

Și peste tot același zvon de pași,
prin strigătele zilei și prin noaptea,
urme de lup în vite și în lapte,
pe drumul lor din sate spre oras.

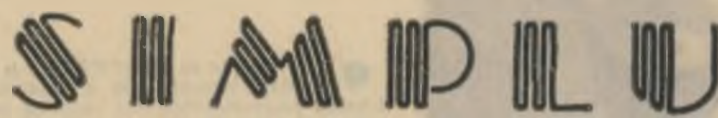
Turme întregi de ei răzătoare
fără ciobani alunecă-n pămînt,
cu ungerile pline atîrnînd
lupoace ies prin strungă la mulsoare.

debut

Alexandru Ciocîlteu va obține miraculoasa transmutare a sutor de pagini pasionale
de azi într-o carte : noi îi așteptăm cu încredere cartea.

alexandru ciocîlteu

trecuse înulțoarea, abia stăpînită, aștep-
tînd gustul sîrît, metastazele pul-
monare ocupă locul doi ca frecvență;
un intelectual trebuie să ste co-
nuștințe medicale; manifestarea clinică inițială
— cel mai adesea microhemoptizii, dispnee pro-
gresivă, durere toracică atroce, astropi de sînge
care vor veni, batista dusă la gură, roșu, te
iubesc tra-la-la, melodia-obsesivă, preluată să
arunc pentru a mai fi aproape liber, apoi
amintirea torturii a fiecărui gest — și pentru
ce ? Mama cu miinile pe piept, soarele explo-
dînd ca un coasornic vechi, evenimente diverse
în jur și aceeași piele, întunecată te lasă să
ții ochii deschiși, doar acum, prag de dincolo,
oricum nu mai înțelegi, acesta este obiectul
ANA, cu fruntea, înălțime, litime, să facem
cele cuvenite, metră de timpierie pe o scin-
dură albă, curată, proaspătă, aveți grijă, să fie
din pădurea noastră adînc, din munții noștri
semeți — pentru un alt „asa e bine”, alte apu-
rente stupide, inutile, ridicole de păstrat azi
închiziții urdușii, sterge-te repede, să nu te vadă,
frumusețea unei femei se vede dimineată, cînd
se trezește, își mai miroase și gura, pacea imi
mele sfîșiată de vocea nebunei, el, un alt
răstîgnit în fața ferestrei, sau primă luare de
contact, aerul rece-feroasta deschisă, în fața
mei, privirea imi e îndreptată spre o țigară care
arde în fereastra larg deschisă, pîrul, umerii
atît de cunoscuți, Costin. La ce s-o fi gîndind ?
— întrebarea pur feminină. De cînd acolo ? Pa-
tul, un dulap, masa, el a plecat de lingă mine,
privirea din albastrul dimineții s-ar putea în-
toarce spre mine pentru „asa doarme și el tră-
iește intens”, poate a făcut-o, n-am de unde
să știu, cred, eu — în pat, un animal horcîn-
gu-și viața, nici ce frumoasă ești cînd dormi,
ku e o dimineată superbă, florile deschizîndu-
se, larba încărcată de rouă, nici sîrîntarea
fierbinte a celui ce așteaptă, îngenunchînd lingă
pat, deschiderea pleoapelor femeii iubite, doar
el acolo, în fereastră, cu gîndurile și cu viața
numai ale lui, dacă îi vorbește va înțelege că
l-am privit și încerc să-l judec, că e atît de
departe, nici o imputare, nici o obligație, doar
ce simți, întreaga mea strîdanie spre o țigară
aprinșă, Costine, fumezi prea mult, sau că are
spatele dezvelit, să aiă grijă, Ana, nici o stră-
danie, doar ce ești și simți, cuvinte de altădată,
cipele lui sint pe străzi neumbilate, cîntînd,
alergînd, a uitat că eu sint aici și alte, alte
lacrimi, o altă pernă mușcată, ce mai era de
triva cui ? a canoanelor stupide, că nu sint
EA ? de ce tocmai la el asemenea linii trasate,
nu vedea că vreau să fiu ? acum încă o dată noi
doi străini, foarte zăpada aici, cu tine, peste
tot și e aproape dimineată, știl tu, cînd poți
muri atît de ușor, prea iubesc, să înțelegi
sau să îți amintești, spre soară te scufunzi în
justificările retragerii între patru perți, obsesiv
de viață, așa îți spui, fiorul unei îmbrăcîșii —
să murim împreună, înecet, înecet, ani fericiți
în strădania împopozării propriilor cadavre, el,
cel cu arătătorul întîni spre bătă noastră joacă
de-a viața, el, tu, Costine, triumful ca o meda-

le postumă, nepunita în, obsesiv de viață și
setos de ea poate și pentru a te simți desu-
pra, omul ce se vrea superior va căuta mereu
cea ce este murdar, e și asta un mod de a
trăi altfel, al și tu minciunile tale — tolag, in-
conștiența, aceeași toamă animalică, nu înțeleg
gera, Ana, trăiești așa cum respiri, aerul care
îți umplă oricum plămîni, doar bucuria atinge-
rii, albastrul dureros sub pleoape doar al tău,
te rog, oprește-ți citeva minute respirația, nici
măcar atît ? arătătorul întins, acuzator, căderea
spoita în fel și chip, dorința-ascunsă în fiecare,
dorința de evadare pe care știi s-o exploateze,
să arunci fără a otece alvea în loc, prea greu
pentru mine să-ți stau aproape, posibila ferire
lingă el, dar cu durerea ca un alt simț, filtrînd
tot ce înlînești, așa crezi că te mai poți dăru-
șchiod, așa era, un om bolnav, pină la a ob-
serva existența unui scaun doar atunci cînd te
impiedică de el, deși asta ar fi însemnat să
meargă într-o direcție, sau doar să meargă, în-
ciorul drept înainte o dată cu mina stîngă, iar
el, deosebitul grandoman sint, vezi bine ! —
știu, singurătatea te-a împins spre „eu-tu-
— un refugiu-capcană. În afara lor, a băjocu-
rîi lor și, de aci, împotriva lor, nu să-i
urăști, n-ai fi în stare, cel mult dispreț, țărîre
puternice înspăimîntă, pe unul ca tine, sint
apacurătoare, atunci faci ceva și alt, uite, fixat
cu cîrțile de căpăți, dacă nu le lei în brațe...
uita să-mi vorbească zile în sir, apoi, să transpi-
ră de fiecare dată în fața unei uși închise

pină într-o zi mai întenească
cînd Mama Norilor făcîndu-l-se miță
veni la împărăteasă să-i spună
ceea ce areasta și făcu
nu mult după aceea născu un băiat de toată
frumusețea

cu o carte în mină
cilea într-o zi ciți ațîi de seama lui într-un
an
cu cine o mai fi semăniînd și băiatul ăsta
se întrebă împăratul
de ce e de cîlit nu ețese.
Și mai ține cartea și invers

CONFABULE
Băiatul
cu cartea în mină

A fost odată cum nu va mai fi niciodată
și împărăția avea un împărat și o împărăteasă
care își doră un copil
pe unde nu au umblat
eiți vraci n-au chemat
degeaba

Iulian Neacșu

pentru scene de rigoare — întru sau nu — asta
era prea de tot. măcar de-ar fi știut ce vrea,
să vrea — de unde?, superfolos și alle aseme-
nea, cînd, cu capul lui, ar fi putut să... e despi-
că și solutivile... adevărul, numai adevărul pină
la mania căutării în spatele a tot ceea ce in-
ținea, chiar și în cele mai stupide situații
să spună lucrurilor pe nume, un mod de a se pre-
găti ca să nu se mai prăbușească, poate și de
asta nu se îndepărta de ceea ce însemnă în-
col, prostia dictatorial-jovială și Costin acuzînd,
era vremea cînd pentru un zîmbet nepotrivit te
treceai între patru perți, nu, nu imaginație, te
treceai sub chie, doar de asta s-a și întim-
plat... zîmbetul lui Andrei... în vremea aceea,
Ana, omul despre care mi-ai vorbit atîta, e
unde a ajuns, ziceai că e deștept nevoie mare,
îi crăpa capul de cite știa, în fine, fiecare cu
viața lui, cite o fi pătîmit pe-acolo... și-a dorit-o,
bine că arăsuși să scap, ani fura el au fost
plini de viață, plîmbări, petroccari, n-am trecut
degeaba, de ce păreare de rău, nici n-ai fi avut
pe cine întreba, doar și înainte pleca, zile, săp-
tămîni, ca acum... nu aveam nici o veste de
el, rîzînd dacă încercam să aflu ce-l determină
să se întoarcă la mine, mă rog, femeile sunt
mele, dar să ridă? glumele lui înținea, stupide,
vulgare adeseori, Costine, unde ai găsit cravata
asta? e superbă! — vedeți, o simplă întrebare,
iar el „să mă pupi în fund?”, pâl așa? că sint
dîrți ca te simți care te simți și al strecorî prostia,
asta e — să-ți strecorî prostia vorbele lui și
eu formulam doar o întrebare, de aci și teama
de a vorbi, reușise să mi-o însușie deși spunea
că vrea să fiu lingă el, în spatele întrebării mele
că prostia doare, dar nu pe cel care o poartă,
sau eu, cu emoții revederilor, iar el imi amintea
de clipele petrecute împreună — din care n-am
înțeles nimic — ținea cu tot dinadinsul să-mi
dovedească, micile sau marile mele defecte peste
ce e trece, se minte, că așa-zisa participare
pe care eu o așez se datoră lipsei de înțele-
gere brodate peste două dorințe pe măsură la
feminină, de posesiune, să-l ronțăi, calalată —
pur nevrotică, de altceva, eu eram cellați atunci,
așa crede el că poate să se liniștească, așa
țreza, știam amîndoi și asta îl făcea să înju-
re și mai tare, inutilitatea zberții ca și a bigu-
lui, nu-i rămînea decît delirul nemărginirii, o
altă etichetă și presupusa nemărginire, să-l fi
avut alături în trecerea noastră printre ei, pu-
ternic, priște, iubito, puterea blîndă a al-
bastrului, chiar de nevederilor, dar în imi amintea
hidosse și materne, mingîndu-ne, copii înecate
în gîndurile, în viața și în moartea lor cea fără de
sfîrșit, fie cum vrei tu, Ana, cum spui tu, să
nu îți cuvîntele roșite — deja de-a lor dacă
purgată orală te liniștește, lingă mine vei con-
ștină să fi frumoasă, am găsit deja cum să-mi
conving de irealitatea acelei noastre de despăr-
țire, să nu îți și scuza — era nobun și vola să-i
semnă, mai mult, să delirăm la fel, spune-o tu-
rur, vei avea nevoie de înțelegerea lor, ade-
vărul vostru, vei cere o reciprocitate înțînă —
să zîmbesci cînd îți se zîmbeste —, va fi bine,
bine...

Prea noapte, privirea ar vrea să revină mereu
în întunericul ferestrei pentru a desluși un „ce
frumos ar fi fost”, cuvîntele joacă în dosul
pleoapelor, tropînd printre lacrimi, suvd cald
și stropi de lumină, iată-l în fața dulapului des-
chis, apoi se întoarce, privește spre mine din
nou spre dulap, spre fereastră, cu ce să mă
întreb? nu-mi vine să cred, sint cuvîntele lui,
o dilemă, o dilemă etern feminină, tocmai e
să abia asemenea preocupări, nu mă așteptam
chiar la asta, e și el om — primul gîd, deși
așteptam de atîta timp, fiecare cu pregătirile
lui, mă simt bine pentru că îl pot ajuta, pen-
triu că are și el parte de amănuntele victi-
le fiecare zi, și nu mă mai auzesc pentru lucruri
care țin aproape de condiția de om, deh, Cos-
tine, eu știu? e cam frîg de dimineată — și
zîmbesc, înlăptătoare, îl priveșc așa, în față,
toată o zîmbet, larg și spre fereastră, spre
mine, roșește în sfîrșit, încurcat, privind-mi
pantofii abia șoptește: Ana, ce anotimp e acum?
O amintire, atît, poți s-o învenzezi, ca atî-
tea alte imagini rupte din lumina acelor ani,
străine acum, paroc neștiate vrododă, o amîn-
țire, atît, ajunge pentru toată viața, Ana, și
doar citeva dimineți și cortina se va lăsa, viito-
rului cadavru pînă în fața unei ferestre, per-
dele de lumină după care imi întînd oasele
deșănțate, azi-mine amintiri, liniștea-otravă
după care ai țîn omorîră la fel de repede, ori-
cum un răgaz inutil magna indiferență în care
te-ai scufundat, abia zăcit virful degetelor, de-
parte mormurul orașului, străin, tremurul pleo-
apelor pentru a-ți rușinea viața apusă, viașuri la
care ai avut țaria să renunți, altele căpăte-
dăruit, gîndul tău și gîrja de a nu le da celor
din jur șobilitatea de a presupune, gîrja asta
și altele care m-au menținut la suprafață — iată
o altă minciună, ție hărăzită, dacă tu o crezi,
mie imi va fi mult mai ușor... Ana, cea în care
ai crezut o vreme, amintiri, amintiri, amintiri
intregul ei orgoliu în viața alături de Andrei,
omul de care avem nevoie — drumul trasat și
întrebări cit mai putine, eu aleseam, păstram
cu mine „tu ești lumina care se poate simți
orînd”, prostii, ce să-ți spun, ce mi-a mai
rămăs, plicea mea era ca laptele, așa se zice,
adica albă, vînoșoare subțiri întinse pe tîmple
ințel, mina ta — oase abie se ridică înecet-
ințel, centimetri cu centimetri, sau nici atît,
doar o păreare, amintiri de o stereotipie prin
prea multe repetări, spre tîmplele mele adre-
lice, Ana, spune-mi ceva de-al vostru, cum și
cit vâ e de necesară o anumită atmosferă
pentru a simți profund, sau, mă rog, ceva, uneori
pentru a simți și alt, prea mult pentru a ajunge
să-ți spui acum-acei, împotriva binel-averții
săi, dovedi totul, să uiti că ești, explicații, discuții
și, povesti fel de fel, timp necesar descoperirii
celui de alături, să vezi cit e de sensibil, de
receptiv, și el în același joc, să aiă curaj să-și
lăpde masca, decît ilti să stăm de vorbă, să
ne înțelegem, facem un pact apoi ne îmbrăcî-
șim, chiar o eventuală iubire, cîno ne împle-
dică? și, înainte, drumul pavat cu satisfacții,
un hoit sătul putrezește mai... mai cum?
Ar trebui să mă culc, să mă întind lingă An-
drei, Mina stîngă urcînd și coborînd pe frunte,
dosul palmei peste pleoapele închise, mișcarea
obscenă a coloratei degete, sint transpirate
degetele astea, și frîmîntă un clozap, am obesi-
ți și ele, ar fi bine să te ridici din fotoliu, perți
negri bîntuți de animale ciudate, să nu te temi,
le simți cum înaintază și pe ridurile pline de
lacrimi, bătăile violente ale stomacului, mina
dreaptă făcută pumn, împinge, împinge, ceva
mai tare, emoții care nu-ți fac bine, ai auzit
ce-a spus doctorul — mînăncă bine — plîmbări
— somn, se simțea dator să spună și el ceva...
(Fragment din romanul „Gheață la mal”)

gabriel cheroiu

Somn în genunchi

Capacii țele în simburii s-au culcat
și toate stelele s-au strîns în planetarii,
în munții vechi doar singuri topinarii
mai corhănesc mersu același brad.

E liniște doar cit să leși din ține
pină-n prăvorul gurii fără glas,
ca o secundă ivorînd din ceas,
orbită de atîta-nțunecime.

Gonașii dorm în urmele de fiare
și fiarele în urmele de cerbi,
dorm cerbi în nervurile de ierbi
și ierbele culcate pe izvoare.

Dorm valuri peste valuri, mal pe mal,
stale culcate peste alte stale,
somnuri pe somnuri, molcome și grele,
numai eu dorm îngenunchiat pe cale.

Trecere

Cine-a mai copilărit într-un lup
legănat de sufletul fiarei,
călătorind prin artere de cerbi,
unde-i omul acesta și care-i ?

Cel zburător pe o pasare fără de chip,
cel răstîgnit pe o floare,

Iradiatia literaturii vechi

Urmare din pag. 1

taulos în lumină. Pentru Dan Zamfirescu lite-
ratura veche nu este o colecție de scrieri moarte
ci o realitate vie care comunică puternic cu
cele mai iradiante opere moderne ale literaturii
române, la același nivel valoric cu ele. Cu alte
cuvinte, Dan Zamfirescu restituie literaturii ro-
mâne o ascendență prestigioasă, un punct de
reper spiritual și artistic în bună parte ignorat
sau neînțeles.

Cheia acestei noutăți de optică vine mai întii
din felul în care este apreciată intenționalitatea
faptului literar. Pentru majoritatea cercetăto-
rilor, istoricilor și criticilor literari, scriitorul
vechi n-avea intenție artistică și era greu de
recuperat pentru o istorie de valori artistice.
Pentru Dan Zamfirescu această concluzie este o
eroare provenită dintr-un unghi exterior de
judecătoare. Faptul că nu pot fi raportate la mo-
dele moderne nu înseamnă, ne spune criticul,
că Ursoche, Costin, Dosoftei și alții n-au avut
intenționalitate artistică. La orice cercetare
atență stilul acestor scrieri este evident suprav-
veghetat, dirijat și are incontestabil modele.
Chestiunea stă însă în precizarea unghiului co-
rect de vedere. Literatura scrisă în România
pină în secolul XVIII este rezultatul unui cir-
cul cultural și al unei aril spirituale și artice-
tice specifice : este vorba de aria răsăriteană a
culturii și artei bizantine care încorporează în
mare măsură tot ce se scrie în țările românești

pină la acea dată. Mai mult decît atît aceste
scrieri aveau modele, desigur bizantine, și din-
tre cele mai prestigioase. A judeca genurile
literare bizantine după criteriile genurilor lite-
rare ale clasicismului francez este o inadec-
vare, precizează Dan Zamfirescu. Literatura
occidentală este pentru literatura română veche
cimpul comparatistic cel mai puțin recomanda-
bil : intenționalitatea artistică, efectele scontate
de scrierile vechi au altă sursă și alt soor decît
cele ale literaturii occidentale din aceleași se-
cole. Dan Zamfirescu propune convingător o
mutație de optică în studiul literaturii române
vechi și de consecințe duș cum o arată cu pen-
tulanță propriile sale studii. El respinge un-
ghiul de vedere provincial și adoptă o largă
viziune comparatistă și integratoare. Autorul con-
sideră mediobulgara ca limbă de cult și cultură
a lumii medii românești tot așa cum a fost
latina pentru occidentali și integrează firesc
scrierile din această limbă istoriei literaturii
române, tot așa cum acestia integrează scrierile
în latină literaturii naționale. Istoria litera-
turii române nu are din acest unghi de vedere
bibi : intenționalitatea artistică, o vizibilă
forță de iradiatie și o indiscutabilă valoare
artistică. Rezultatul este o altă înfățișare a se-
colelor XVI—XVIII de literatură română care în
viziunea și demonstrația lui Dan Zamfirescu des-
chid o mare serie de valoci. Ea începe cu
Neogoe Basarab ca autor al Invătăturilor lui
Neogoe și culminează cu pleiada Milescu, Cos-
tin, Ivireanu, Stolnicul Cantacuzino, Dosoftei,
Cantemir, Neacșu în secolul de aur al litera-
turii române. Asemenea incursiuni vădesc dar
sintetice al autorului pe care puțin istorici
li au.

Un studiu cum este cel despre Dosoftei, poet
național dă măsura capacității lui Dan Zamfi-
rescu de a-și ilustra tezele. Istoricul literaturii

vechi este, înainte de a fi un judecător de texte
literare, arheolog cultural istoric, comparatist.
El este, cu formula lui Hașdeu, un urvîr și un
artist totodată. Felul în care Dan Zamfirescu
și domina materialul de lucru este exemplar.
Informația de prisos este alungată din pagina
sa care crește logic pe coordonatele unei vigo-
roase demonstrații în vederea unei scolare fi-
nale clarificatoare. Colorarea politică a traducerii
lui Dosoftei este impecabil desfășurată, iar ju-
decata de valoare gîrtoare pentru axiologia
studiului. Dacă paginile privitoare la definiția
literaturii vechi evidențiază mai ales capacitatea

de sinteză a autorului, studiul ca cel despre
Dosoftei, poet național, reliefează arhitectura
specifică a studiului lui literar.
Contribuții la literatura română veche face
evident faptul că pentru a vorbi despre această
etapă literară românească trebuie să ai cunoș-
tințe de istorie, pregătire de filolog, indispen-
sabila cunoaștere a limbilor slave și mai ales a
mediobulgare și a culturilor învecinate, după
cum și pricepera criticului literar. Altfel zis
istoricul literaturii române vechi trebuie să fie
pentru a-și merita numele, un cercetător de
elită. Omului de sinteză, constructorului li se
adaugă cercetătorul meticolos, filologul plin de
acribie. Se știe că Dan Zamfirescu este autorul
unui studiu filologic întins asupra Invătăturilor
lui Neogoe aprut în volum care soluționează
chestiunea „homerică” a literaturii române. În
Contribuții, Dan Zamfirescu editoază cu un studiu
introdusiv pregetorii Cronica domniei lui Mihai
Viteazul, prima creație originală scrisă în limba
română. Altfel spus Contribuțiile nu formulează
doar un deziderat științific ci îl și ilustrează
cu brio.

Chestiunea nu este însă numai de a afirma
o realitate culturală și artistică românească în
secolele trecute ci și de a o apăra de interpre-
tările neavenite. Prefata pe care o face Dan
Zamfirescu la Prezentarea rusă a lui D. S.
Lihaciov este atît un prilej de a încheia un
elogiu culturii medievale ruse, cit și unul de a
preciza totodată și locul celorlalte culturi răsă-
ritene în cadrul prezenței sudest-europene,
a rolului pe care l-au jucat cultura și literatura
română între culturile vecine de-a lungul evului
mediu. Toate aceste afirmații se fac într-un
deplin respect și cunoaștere a valorilor celor-
lalte participante la procesul cultural răsăritean
despre care ni se vorbește.

Dar piatra de incercare a activității de istorie
literar a lui Dan Zamfirescu rămîne Neogoe
Basarab. El a pledat hotărît cu un mare evan-

Iustin Moraru

Focuri adinci
Stors zilnic de viață
Pînă în pragul leșinului
Trupul meu va ceda, va ceda
Intr-un strigăt mai alb, mult mai alb
Decit maca nimicului reg
Singerind sub sursul de crin.

Oasele mele — ostenite temeinic
Se vor domoli resemate ca pietrele
Sub apăsarea milenului.

Dar carnea mea tulbure
Va fi, va mai fi luminată
Un timp de o fragedă rază vitală
Rămasă de veghe în plexul solar.

Sub această privire hipnotică
Prin provinciile dulci ale trupului
Focuri adinci se aprind.

Zodia cumpenei

Sămînta-i femeie ce naște și moare
Sub fîpătul pruncului biruitor.

În templul răcorilor fragede
Pornește caosul vieții și-i numără
Clipele cumpenei pînă se-stuneacă
Sub dulcele-i rod orbitor.

Vesnicia păstrată în carnea
Din bobul pînăte — ofar din timp —
Se cheală toată prin verdele scrum.

Nu voi mai fi niciodată
Dăr sint să mă bucur acum.

Peisaje de Virgiliu Demetrescu-Duval
În paginile 4 și 5

Limite

Trăiesc într-o rază
Ce nu străbate spăgiul
Ci timpul.

Într-o rază prin care
Curg luminos.

Lujerul vieții dă-n muguri
La subsuora de frunză a zilei
Brăzdate de fulgere.

Întind uneori
Din matcă o mină afară —
Încerc aerul, surul
Din viețile altora.
Răcoros mi se scurge
Și fluid printre degete.

Mult mai deplin

Trăiesc într-o rază.
Ci întineric
Rămîne-mprejur netrăit.
Urștoarele ce mă visează
Mult mai deplin m-au vestit.

Ființa neterminată

Mă clădesc pe himere sălbatice.

Trupul meu fără aripă
Se degradează continuu
La proba realului.

În miezul vital
Roade putregăviu odihnei.

Privirea-mi bălățește pe lucruri uitate.
Dar ce călătorii sugrumate ascunde
Subferința mi atroce
De ființă neterminată.

Schitele lui Ioan Benche sînt de fapt poeme în proză, și nu lirice, ci chiar epice; concentrează în ele evenimente semnificative, cruciale ale vieții. Ce mi se pare a fi calitate în ele e faptul că deși se întind doar pe cite o pagină dactilografată spun mai mult decît pretențioșii fragmente de roman la modă astăzi pentru cea mai mare parte a începătorilor. Ce roman n-ar fi putut scrie I.B. despre viața Cîrnei, dacă-ar fi vrut cu tot dinadinsul să se ambliționeze cum fac majoritatea celor ce se cred autori de romane încă înainte de-a învăța să scrie copiland o realitate care nu are decît calitatea de-a fi reală dar nici o altă semnificație mai profundă? Dar el a preferat modestia eficientă ambliționării mal profundă? Dar el a preferat modestia eficientă ambliționării mal profundă? Dar el a preferat modestia eficientă ambliționării mal profundă?

ioan benche

furt de fete

Cum să vă spun? A sîrît din pat la miezul nopții ca atins cu fier înos și s-a încruntat la luna nouă care bătea geamul din spate. A ieșit împleticit în tinda casei bătrîne, s-a așezat pe pod, a apucat toporul, a fras scara, a pus piciorul pe fuștele de jos, a ezitat, a urcat apoi cu dinții strînși. S-a oprit la gura podului, a ascultat cu răsuflarea înecată, și-a plimbat ochii prin locurile mai întunecate. Nici o mișcare. S-a apropiat de horn, a căutat după el, a pipăit slănișă agățată deasupra în cirglie. Nu o furase nimeni. S-a dus spre colțul din jos al casei unde era lada de pe vremea bunicii bunicii lui bunică-sa, poate și mai de mult, de sute de ani, cu încrustaturl făcute cu briceagul și încheiate în cuie de lemn și în care ținea acum grăunțe

și în grăunțe scufundat olul cu tuică. A controlat și acolo, dar totul era în regulă, nimic lipsă. A pornit spre scară cu pași grei de ciudă pentru păcăleala în care a căzut. A pus piciorul drept pe fuștele de sus, și-a aruncat iar ochii prin pod și dintr-o dată a încruntat în capul scării. În dîra de lumină aruncată de lună prin șindrila spartă a văzut cum o huidumă de om (de unde o fi apărut?) umbra sa tale cu toporul slănișă. I s-a urcat minia-n ochi și se gîndea cum să facă să-l prindă de guler și să-l dea jos. S-a înmuțat însă pe loc și cuprins de toată liniștea a coborît scara, rîzind cu sughițuri. Se sperțise de propria umbră ce se plimba prin pod în razele lunii. A pus toporul la loc, a apucat clanta de la ușă, s-a răgîndit însă și a ieșit pe prispă unde dormea vara fată lui mai mică. S-a apropiat de pat cu pași șoptiți ca să nu o trezească. A pipăit asternutul și nu-l venea să creadă. Apoi a intrat ca un vînt rău în casă urînd și trîntind lucrurile.

— Scoală! miere că ne-o furat fata!!!

A mai injurat o vreme, pe urmă, badea Vășăle s-a potolît și a vorbit blînd cu soția-sa care surdica și stătea cu gîndul dus departe, departe, în tinerețea ei și a bărbatului.

— Pesemne așa trebuia să se întîmple, tu nevastă! Numai de-ar fi om de treabă hoțul acela de focior. Ce zici tu să-i dăm la fată: bivolița cu lapte, ori îi cumpărăm mobilia de bucatărie domnească?

cirna

Vara aceea am încălecat capra Cîrnei, vaen eu cum ziceam noi în bătăie de joc, și alte bătăie s-au spart în capul nostru. Toamna l-am dezbînat col doi pruni și un măr, dar ne-am întristat că baba ne lăsa în voie și nu ne slăsea cu nările. Ne-am înduioșat de bunăteța ei și în citeva zile am terminat de mîncat pomele. Nici în iarnă nu ne-am băgat în seamă și de ciudă n-am mai lovit birnelo casei cu săniile. În primăvară, cum pe vremea cînd los vîntulele, am găsit baba ghemuită în moarte lângă captor. Am săpat noi, copiii, groapă puțină în spatele casei și am căptușit-o cu iarbă și flori. A venit un om din sat și a plîns cu noi. În tinerețe, am auzit mai apoi, omul fusese drăgul Cîrnei. S-a ocupat el de înmormîntare. Numai că baba era să rămîna neîngropată. Popa trebuia să-i pomenească numele, dar nimeni nu-și mai amintea cum a chemat-o și nici acte nu s-au găsit în casă. Așa că popa a sîsît cu păcat: „Odihnească-se sufletul roabei lui Dumnezeu Cîrna în loc luminat, în loc cu verdețea de unde a fugit durerea ei înlăstărare”. Și s-a supărat că nimeni nu i-a plîntat pentru ostenală.

Trei copii ne-am dus în seara aceea și i-am împîlnit babei la cap o cruce de alun pe care am scris cu briceagul: „Aici odihnește Cirna”!

necazuri in meserie

de un an încoace. Nae nu s-a mai dus pe rută. S-a angajat pe șantier cu Ilie Clampău, fost ajutor de șofer, care a făcut boacăna cu mașina. Era într-o lume și l-a lăsat în volan ca să prindă „spulii” serpentinilor și bălățul, e drept, s-a descurcat bine la urcare. În virtul dealului, Nae l-a sărutat bărbătește și l-a dat ordoșului de șofer profesionist. Nu mai oprise de mult la birtul „Trei Haiduci”. Din caroserie au coborît și cîțiva muncitori înșelători. Iile a rămas în cabină să exerce la rece viteza a două și a patra ca să nu se facă de ris la pornire. În birt, Nae a suflat spuma de la halbă și s-a răcorit dintr-o sorbitură. La a cincea tură a ascultat de oameni care se grăbeau la lucru și a salutat barmanul așa fel ca să știe că va mai trece și alături de acolo. Iile a urnit mașina spre vale, bineînțeles cu zdruncinături, ca să înțeleagă muncitorii cine conduce. Cu berea-n nas, Nae s-a topit în somn adînc, dar de scurtă plăcere, pentru că în locul zis „Izvor”, camionul a zburat peste șantier din dreptul și s-a înfipt cu botul în burta dealului. În ziua aceea mînerii nu au mai intrat în sut. De murit însă n-a murit nimeni. Doar unul a fost despicat de o scîndură din laterală, dar s-a vindecat mai repede decît ceilalți doi cu cite-o mină ruptă.

Nae s-a prezentat la proces cu un memoriu

BUCUREȘTI. ROMÂNIA. PACEA ȘI OAMENII EI

Urmare din pag 1

determine oprirea curselor înarmărilor. Să spunem deci cu toată hotărîrea NU curselor înarmărilor, NU oricăror rachete, oricăror armament nuclear în Europa, în întreaga lume!”

„Scopul final al istoriei este de a restabili adevărul”, zice un istoric, iar adevărul readius la suprafață din măturările pocilor istorice este însuși sensul evoluției lumii. Afată acum într-un moment de răscruce, cînd norii planetei riscă să plouă cu spaimă și moarte, omenirea trebuie să decidă asupra propriilor evoluții. Nici cînd rămășița în afara convulsunilor istoriei, totdeauna preocupată în a propune și a susține soluții de vițeture și convulsiune demnă, rațională, România își afiă azi rostul în istoria lumii printr-un moment de sinteză (și, mai spunea același istoric, „trebuie ani de analiză pentru o singură pagină de sinteză”); manifestările de pace de azi din România încununează voința de liniște, voința constructivă a poporului român de secole. Dar, adevărul nu poate fi gîndit dincolo de existență, ori pentru a mai putea fi un adevăr istoric mărturia pentru viitor a României este PACEA.

La 5 decembrie 1961, Bucureștii au cunoscut încă o dată un moment cu adînci semnificații istorice, cu adînci implicații, sperăm din toată inima acest lucru, în cursul istoriei. Duceeratul a fost, este și va fi ceea ce și-a dorit, își dorește și-și va dori întreaga Românie: O CAPITALĂ A PĂCII.

Un copil (Simona Ionescu, 7 ani), în spatele tatălui său, sprînjindu-se dintr-un sentiment ușor explicabil, de urmărul mamei sale, își spune o poveste: „Va fi odată ca niciodată, cum nu a fost și nu s-a mai povestit, va fi odată un pămînt al oamenilor care nu se vor deosebi decît prin culoarea ochilor, a părului, a pielii, va fi un tărîm al speranței care înseamnă jocuri, multe jocuri, și dulciuri, și liniște, și înțelegere, și flori, multe flori, flori ca acelea pe care am învățat să le desenăm la școală, și ceasuri nu va fi decît un întineric luminos, și unde copiii nu se vor mai speria decît dacă vor avea chef, decît de Baba-Cloașă și de Zmeu-Zmeilor — dacă vor avea chef pentru că ei nu mai sînt așa de naivi să creadă că mai există forțe tenețrului. Și vor crește acolo ierburii fîmăduțoare, și vor curge rîuri de lapte și miere — eu spun o poveste de aceea spun ierburii și rîuri, de fapt trebuie să înțelegem că în acel tărîm nu vor fi oameni bolnavi, nu vor exista copii care să plîngă de foame, și vor fi acolo numai Făclă-Frumoși și Ilene Cosînzene, adică va fi și Tînețete fără bătrînețe și viață fără de moarte, și la televizor nu vom mai vedea nimic despre războaie, despre lupți, și toată lumea va fi bună, și veselă, și destăpănată, și cultă, și atunci copiii nu vor mai sparge gumari, nici nu vor mai călca pe flori, și chiar dacă se va mai înfipta citeodată, nimeni nu-i va mai certa; și atunci, odată ca niciodată, fiecare va avea vehiculul lui de transport, dar oamenii vor prefera să meargă mulți pe jos, prin iarbă și flori, și toți vor avea copiii și pîrîni, și bunici, și vor fi uitat toată tristetea, nu vor mai cunoaște lacrima — decît atunci cînd tate mama ceapă pentru mîncare — și jucăriile noastre vor fi toate inteligente, vor fi niște roboți, sau niște păpușe care ne vor imbla la frumusețe, și atunci vor fi cuvinte cărora nu le vom afiia sensul decît căuțind în dicționar, și acele cuvinte vor fi: război, lupți, tanc, pistol, rachetă cu rază medie de acțiune, arsenal de război, și cazemata, și soldați, și

tun, și bombă cu neutroni și cete și mai cite cuvinte pe care le rostesc, cu o voce care pe mine acum mă înțioară, pîrîniții mei care spun ca este nevoie de pace ca de aer, ca de apă, ca de soare, care spun ca eu, copilul lor, sint o floare care are nevoie, pentru a crește, de aer, de soare, de apă”.

„Sînt adolescent. Vîrsta celor mai îndrăznețe visuri. Vreau să devin în primul rînd OM. E visul meu cel mai de pret. La vîrsta copilăriei eram înclinat de tot felul de povești cu război. Îmi plăceau aceste povești pentru că mă întodeaua mereu ai lor și numai citeodată murea și cite unul de-ai noștri și atunci era sfîșietor de trist. Pentru mine, atunci — înțeleg cu mîntea de acum — moartea nu era decît un accident. Acum înțeleg că moartea, dacă nu sîntem fermi, poate fi universală, nu vor muri ai lor, vom muri toți, ai lor și ai noștri, va muri viața. Ce înfricoșător este să moară viața! (Valeriu Jianu, clasa a XI-a, Liceul 27, București).

„S-a închis atomul în bombe de zeci și sute de kilotone sau megatone, care pot semăna moartea, abisul, întineric!”

„Mi-ăș dori puterea de a converti toate cerețele în domeniul mîntur în favoarea domeniului civil. Ascunțile de presă transmit cotidian informații despre oameni care mor de foame, despre oameni care nu au a cooperă, despre oameni care sînt analfabeți, despre întinse zone lăstate pradă sîntului, oare acestea nu sînt tume de meditație pentru savanții care-și consumă neuronii în scopul producerii de arme distrugătoare? Există undeva spaima că nu mai avem loc, toți, pe pămînt, sau că nu mai este loc pentru dezvoltare? Cercetarea, dorința de

În vizită

la jumătatea lui decembrie, contrar prezicărilor celor mai buni meteorologi care anunțaseră un viscol fără precedent, locuitorii ora-ului observară cum jumal multelor coșuri ale fabriciilor începu să curgă spre nord, sîm cu dinșpre meleră dăneră bătută un vînt cald cu primăvara. Streșințele curgeau ca pe vreme de ploaie și într-o singură zi se șters orice urmă de zăpadă. Se părea că prunii înnebuniseră, pentru că nușurii erau gata să crape și numai un val de frig, ce a urmat dîm după o săptămîină, i-a putut salva. Dar în săptămîina aceea călduroasă, Gherman însoțit de Maciste s-au fîmuit numai de vizite pe la amici și de plimbări pînă spre miezul nopții prin parcul din spatele bisericii de la bariera.

Gezele se purtau cum nu se poate mai bine cu atîi mai mult cu cit Gherman, departe de el un fotograf oarecare, absolvise facultatea de litere și filozofie, astfel că amfizionii păseau în el un partener de discuții ideal. Alții doctorul în economie Albin, cit și soția sa Olga erau pur și simplu fascinați de raționamentele lui Gherman care susținea de ani de zile că singura problemă cu adevărat umană este aceea a fericiirii. Celebra propoziție, parmenideană cum că „nimic nu există”, contrazisă de Gherman nu numai cu argumentele lui Platon, dar mai ales cu ale sale proprii, smulgea un potop de interjecții admirative doamnei Olga. Simpatia familiei Albin față de fotograf se datoră nu numai puterii de judecată a acestuia, ci îndeosebi disprețului față de asemănare a lui Gherman, care nu numai că pășea în înșiră de referențe la viața materială a gazdelor sale; despre sănătatea o întrebare doar o singură dată, în urmă cu ani și ani, pe soția doctorului care, ca de fiecare dată cînd se vedeau, stătea iarnă-vară, apoi cînd cu un plîmput gînd și gîl unai mops culcat și el la capătul canapelei. Poziția în care și simpla mușafirii părea însă atît de frească încît nimeni n-ar fi îndrăznit să creadă că doamna Olga ar fi trebuit să stea și altfel decît culcată. Tocmai de aceea de cite ori se auzea soțoria, Gherman se vedea vîzînd-o urmasul uriasul mops, transversînd impunătorul living cu mișcări tînețesti. Într-un astfel de moment, cam la a treia vizită din săptămîina călduroasă, tocmai cînd curioasa doamnă se întorcea la locul ei, cîmele își ridică labele din fața pe umeri

stăpîneli și în acea clipă Maciste, care stătuse liniștit pînă atunci, îi sfîrțecă fulgerator urechile obligîndu-l pe mopsul ce schivana jalnic să se acucindă cu totul sub piedul comun.

După incident se lăsd o tăcere aproape obligatorie fîndcă amfizionii erau cit se poate de îngrijorați, iar după ce telefonară unui medic veterinar presără multă sulfamidă pe rîni și folosiră o fașă întreagă pentru pansament încit capul mopsului arăta ca o babă de la tropice. Domnul Albin mai destupă o sticlă de Martel, în timp ce soția lui spunea suspînd: „o să se facă bine băiatul și scumpul mami!”

Mai mult decît ciudat era pentru gaze faptul că Gherman venise în ultimele zile însoțit de acel motan negru cu o urmă de pete albe. Cînd Gherman își reidă demnitatea ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic cînd un mîrit amenințor, și văzu cum ochii doamnei Olga se nămiră nefiresc iar fața ei devine cînd congestionată, cînd palidă, încît și Albin și Gherman se apropiară de ea brusc și îngrijorați, în timp ce buzele sale pronunțau fără încetare: „să lasă afară, să lasă afară! Albin aduse un pahar cu apă și un flacon cu calmante, iar Gherman începu să-i facă o frecție cu oțet pe temple și pe miini. Cînd își reveni, doamna Olga povesti că exact în locul unde se afia marelui Maciste deasupra bufetului bledermier, i s-a părut că vede, dar nu, nu i s-a părut, chiar a văzut un domn stînd lungit pe partea dreaptă cu mina sub timplă îmbrăcat într-o pelerină roșcată și privind-o într-un fel cum nu mai văzuse niciodată...”

Lucezi doamna Olga, fîji liniștită, Maciste are o fire cuminte, iar dacă o fost greșit aștă, faptul se datorează numai cavalerialismului său. Cu aceste cuvinte Gherman se grăbi să plece și de cum se văzu în stradă îi spuse de trei ori bravo lui Maciste, iar după o lungă plimbare prin parcul din cartierul său intrară seara tîrziu și obosiți în casa lor unde găsiră într-adevăr un om dormînd în patul fotografului. Gherman se instală în fotoliul de lîngă aparatul de radio, iar Maciste începu să se joace, precum că o minge, cu o broască pe care o culțese din curtea lui Maciste, chiar cînd se văzu din casa lui Gherman dispără orice urmă de insectă, fapt pe care stăpînul independentului Maciste nu i-l-a putut explica niciodată.

Gheorghe Pituț

În jurul biografiei intelectuale (XI)

problemă careia se cade să-i acordăm toată atenția ține de aspectele ce se mai afiă încă în discuție, subsumîndu-se acelu capitol al cercetării care s-ar putea numi: enigmele scrisului eminescian.

În articolul anterior am menționat, bunăoară, traducerea primului volum din **Fragmentele din Istoria românilor** de Eudoxiu Hurmuzaki. Volumul — anunțat de presă ca fiind apărut în aprilie 1978 —, nu poartă însă pe copertă numele lui Eminescu. Chestie de obșnuință, într-o vreme cînd puzderia de articole din **Curierul de Iași** și **Impresia** și altele nesemănate? Va fi refuzat poetul — care vedea în acest lucru un simplu act de pietate față de memoria marșului luptător bucovinean? Faptul că în realizarea pomentei tălmăcirii sînt incluse eforturile celui ce era împîngit de istoria națională nu poate fi pus la îndoială. Dovada amintirile lui Ioan Sîrbu (ca și menținea dintr-o scrisoare a lui Titu Maiorescu), la care se adaugă documentele descoperite, în anii din urmă de Augustin Z. N. Pop) — decontul cheltuielilor — cu minuțiozitate a lui Slavici — și o copie răscolită din manuscrisul, îndubitabil eminescian, al traducerii.

Dacă am dori să alcătum întregul dosar al problemei, am putea aminti că poetul era, mai degrabă, la curent cu activitatea de editare a arhivei lui Hurmuzaki, care era în **Curierul de Iași** care elogi „**esurșinarea**” lui Hașdeu în Bibliotecile din Cracovia, îmbrățișa ideea emisă cu documentele descoperite, „să se publice într-o ediție separată”, „în aceeași condiții în care se editase odată volumul reparațiului Hurmuzaki”. Ceea ce sugerează că el cunoștea bine aceste „condiții”.

Toate acestea — și altele asemănătoare — fiind adevărate, discuția nu poate fi totuși considerată încheiată. Căci, iată-l pe Perpessicius afirmînd că în traducerea volumului cu pricina recunoștea „prezența a două candeie, de o seamă și al lui Slavici, traducătorul următoarelor două volume”. Și se poate oricînd ignora punctul de vedere al unui cercetător atît de experimentat ca a marelui editor (și care nu poate fi suspectat că ar dori să micșoreze cu ceva meritele poetului)?

Cheia problemei nî se pare că o oferă decontul de cheltuieli amintit, al lui Slavici, fiindcă acolo numele lui Eminescu este trecut nu numai la rubrica „traduceri” ci și la „**corectarea ediției românești a Fragmentelor**”. Ipoteza pe care o emitem este următoarea: poetul va fi tradus, cu prietelui vacant pe care propun o soluție în **Curierul de Iași**, o mare parte din text — așa cum procedase și în alte dați —, completările de rigoare făcîndu-le preferențiu său, dar el asumîndu-și, și în final, și operația de supervizare stilistică a întregului volum inclusiv a părților gaterale lui Slavici. Există în privința ultimei poziții și un precedent: primele nulele ale prozatorului ardelean fuseseră trimise de Eminescu **Corvorbilor literare** după ce le „îndreptase” din punctul de vedere al limbii.

O simplă ipoteză pe care o propunem, fie clar și sub beneficiul de inventar, fiind convins că în cazul marelui poet trebuie să optăm pentru acest explicații care nu eludează niciunul dintre aspectele controversate, ci caută să le încorporeze pe toate.

Probleme asemănătoare — deși în alt plan — le ridică traducerea gramaticii sanscrite a lui Franz Bopp. Cu acestora am ajuns la o nouă temă de discuție, cea a creației sale filologice. Franz Bopp fiind considerat drept fondator al gramaticii comparate indo-europene, avem prilejul să admirăm, încă o dată, siguranța cu care poetul se orientează către lucrările fundamentale ale disciplinei abotezate.

Cînd a fost însă efectuată această traducere? G. Călinescu opina că ar fi fost încoptată, pro-

FIȘE EMINESCIENE

habilitate între 1884-1885. Există însă îndoieli că, acceptat de uriasul travaliu al exegezei sale, criticul n-a avut răgazul de a cunoaște nemeritat acest manuscris. Observația a făcut-o Amila Dhoșe într-un articol din **Caietele Eminescu** (I), surprins de modul puțin expeditiv în care G. Călinescu discută cunoștințele căpătate de poet în studiul limbii sanscrite. Într-o altă ediție din 1935 a **Operei lui Mihai Eminescu** (II, **Cultura, Descrierea operei**), fiind necesare date mai concrete privind traducerea gramaticii lui Bopp, se apela la informațiile conținute într-un articol al lui Radu Manoliu din **Arhiva** (Iași, XIII, 1907).

În vremea din urmă, pornindu-se de la eforturile intelectuale doozebite pe care le solicita, în sine, actual traducerii unei lucrări atît de complicate, s-a formulat ipoteza că datarea cea mai firească ar fi în prima perioadă a activității la Biblioteca din Iași, respectiv, între septembrie 1874 și iulie 1875.

Argumentele invocate sînt demne de toată atenția. Nu se poate însă trece alături unor poezii menționate la Ioan Nădejde care a donat manuscrisul Bibliotecii Centrale Universitare din Iași, și care s-a simțit obligat să pe coperta de gardă a fiecărui dintre cele trei caiete să noteze:

Iași, 1886. Să afiă această însemnare un alt țel? Și care anume?

În ce ne privește aderăm la punctul de vedere al acelor cercetători care propun o soluție intermediară, în stare să arunce o punte între datele insurmontabile ale problemei: Eminescu a transcris în anii sub-bibliotecariului la Iași un text lucrat într-o altă perioadă?). Această ipoteză este emersă în discuție și cu aspectele cunoscutute de după primul atac al bolii. Forma îngrijită a manuscrisului nu trebuie să surprindă, intrucît, așa cum a arătat Perpessicius, constituția o caracteristică a lui Eminescu în acești ani „serius caligrafic și oarecum timorat de prelu multă supravoghe”. Cit privește evjocarea unui text mai vechi asupra procedurii îl aplică și în domeniul poeziei — în încercarea-l dramatică de a se regăsi sau, și mai mult, de a redobîndi încrederea în sine.

Despre semnificația traducerii — prima de acest fel în domeniul, sancționată din țara noastră —, s-a referit pe larg, cu competență de rigoare, Amila Dhoșe, în articolul menționat, făcînd superflue alte considerații. Ne mulțumim, ca atare, să stăruiim asupra reverberațiilor produse de această inițiativă intelectuală în plan spiritual.

Aculina recent întreprinsă de descifrare și traducere a textelor eminescienești reflectate în limba germană, incluzînd și unele note de prelecțiunile despre cultura indiană, lărgeste sfera discuțiilor pe o astfel de temă. În numărul 4 al revistei **Monographica** — afiă sub tipar — profesorul Edgar Papu, comentînd un astfel de text, reține o importantă reflecție în materie de cosmologie comparată. Este vorba anume de faptul că, în viziunea iudeo-creștină, așa cum o atestă Biblia, lumea este „creată”, conform unei finalități prestabilite. În vreme ce, în gîndirea indiană, universul se naște din haos, printr-o întîmplare, fiind ceva devenit, (un fel de „emanție” în trepte succesive). În marșinea acestei distincții, Eminescu nu poartă **concepției cosmogonice** indice cu poziția darwiniană.

O observație revelatoare, care ne atrage atenția că, în explorarea altor culturi, poetul nu urmărea numai o extindere a cunoștințelor sale — aspect valabil mai ales în prima etapă a formării culturale — ci și descoperirea unor caracteristici comune, cu valabilitate de legi, ceea ce l-ar fi putut ajuta în efortul de integrare a multiplicității fenomenelor într-un univers coerent.

O preocupare care va prezida, după cum vom vedea, și studiul științelor exacte.

Al. Oprea

- 1) Augustin Z. N. Pop: „Noi contribuții documentare la biografia lui Mihai Eminescu”, **Ediția Academiei R. S. România**, 1939, p. 293-299.
- 2) M. Eminescu: „Opere”, II, Editura Fundației Regale, 1933, p. 296.
- 3) „**Caietele Mihai Eminescu**”, IV, Editura Eminescu, 1977, p. 69.
- 4) George Munteanu, „**Hiperion**”, I, **Viața lui Eminescu**, Editura Minerva, 1973, p. 329.

atenție literară

poșta redacției

ION ALEP: E o poveste curată scrisă, cu sensibilitate și cu oarecare îndemnitate. Sunt motive, pare-se, să continuăm.

D. CHICET: Scrierul e nesigur, obscur, plin de ambiguități și neguri (neori intenționate, parca, artificiale), împiedicând o receptivitate deplină, edificatoare și textelor. Dincolo de acest handicap major, rămân încă câteva (și imposibile) de identificat, cel puțin decodată, semnul vocății.

D.F.S.: „Mireca”, un lucru îngrit (nitez cu didactic) apărut, desigur, în deceniul al doilea, mai vechi. Pleșă mai nouă, un lucru încheiat, bine scris, într-o manieră clasică, ridică o singură problemă: în ce măsură au fost mentele fantastice reușite să se integreze organic, firesc, în structura (deci fiind, mai ales, maniera ei de core vorbire), dacă nu cumva (mai cu seamă în final, unde este săgăzătoare) capătă un aer ușor forțat, nefiresc, frizând fantasmagoria?

LIVIU HAREC: Romanul dv. pare a fi sub bune auspicii. Fragmentele sint construcții solide, rezultate dintr-un condei matural, sigur de el, cu certe îndemnări narative, cu o experiență largă, etc. Desigur, nu cunoaștem articularul lucrării în întregul ei, evoluția personajelor, etc., dar, din întinsele și edificatoarele capitole trimise, putem întui numai lucrări bune și putem rămâne optimiști în privința perspectivelor.

TRAIAN TEODORU, GH. COSMA: O poveste nebulosă, obscură (scrisă într-un stil artificial, greoi, inabil), din care nu se poate înțelege mare lucru.

C. PETRE: Versurile, slabe, fără speranță. Prozele, incoerente, grozavie, confuze, pline de „pan-

seuri” de falsă adreșare și artificial mister, scriște stângaci, neajutorat, îngelat (cu numeroase „performanțe” gen „să și se recunoască că” sau chiar „bătrânică care!”).

JULIANA NEMES: Pagini de album juvenil, cam naiv și rozbonon, cu o problematică foarte sumară, minoră, superficială.

C. M. WAGNER: Lucruri bune, mai ales „Foarfece” și „Auto-buzul” (care rămâne, totuși, cam nebulosă). În amândouă, unele lungimi și insistențe nejustificate la amănunt.

CONSUL: Prea multă cheltuielă de vorbe, minutele descriptive, pentru lucruri mărunte, nesemnificative, în ambele probe (și mai ales în „Le coup de foudre”, unde citirea paginilor de sporovălește „dezvățuirea” epică din final, care se consumă în zecă rânduri de dialog cu sunet cam fals). Desigur, aceste exerciții de stil vă pot fi utile, dar nu mai trebuie să ni le trimiteți nouă, unul după altul; trimiteți-ne (și nu atât de des) ceea ce considerați că deservește nivelul și interesul exercițiilor preliminare și acceptați să fie o proză în toată firea.

I. GRUNZ: Vioale, amuzantă, curată scrisă — nu e o poveste, ci un fel de final și de epilog (desigur, în epilogul de cămărușă). Semne de redresare, parca, în poezie, mai multă densitate și rigoare („Postfată”, „Autumnală”, „Cu tot me-ru”).

V. CRIMATU: Nu s-ar putea spune că e vorba de o creștere, de un progres, de-a lungul acestei experiențe. Expresia e încă nesigură, prozodica greoaie, potențială, cu destule umpluturi parazitare ori completări — improvizate (pentru mirare!) neînșurate, aleatorii, care deturneză în exaviz, tulbură, ori chiar dubios, sensurile proiectate inițial.

etc. Nici gustul nu e întotdeauna prea sigur, apar întotdeauna necări spre indolențe ori chiar spre vulgar. Ne-am referit, desigur, în aceste scurte observații, la întregul ciclu de core vorbiri nu numai la ultimul plic (titlul ciclului, deșigur, neinspirat, ilustrează și el neajutoratele poezii — pe lângă faptul că amintește, mai mult sau mai puțin, de titlurile unor cărți notorii). Din ultima trimitere, mai aproape de reușită: „Nici zodie”, în jur orău, „Mamă, lu’lea”, „In ce privește ne-amururile de care vorbim”, e cazul, din când în când, să le formulăm.

TITIANA: Foarte frumos! (mai mult decât o pot spune răspunsurile noastre, uneori cam convenționale, stereotipe). Așteptăm continuarea.

Cristian Scutaru, Mihai Petrescu, Ion Gh. Căstina, M. H. Nicolae Bălcăanu, N. Nistorul, Gligor Albu, Gh. I. Florescu, Petre Mocanu, Constantin Căzacu, Radu Mădă, Nicolae Mădă, Ghe. Pușga, Leonida Tușeșanu, N. Trașcu, Gh. Bozu, Geo Conda, Silvia Hiclu, Laur, P.E. Paschevici (ceva, în „Anotimp”), Bela Gari, Mark Kraft, David Arpad, Costel Viadu, Ilie Cloară, Corneli Neagu, Gabriela Tulu, Lebedevs, Teodora Ungureanu, Sebastian Dobre, Petre Beduin, G. A. Echim, Angelica Mihai, A.I. Pădureanu, V. Rosu, Francesco Sole, Vasile Meliceanu, Ilie Trifu, Mihai Andrei, Matei Marinescu, Macovei Ilmu (ceva mai bine, în „Undeva”), Liliana Bandulea, Ella Ovidiu, A.V. Dumitru, Mihaela Speranța, Bianca Ștefănescu, M. Micu, Spiridon, O. Căstina, M. Lucian, I. Tăicu, Valentina Teacă (mai citeli): încercări de nivel modest.

Geo Dumitrescu
N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Raiul fructelor

Nicidieri nu sint mai gustoase gutul, toamna și prune goldane mai gustuș, mai pieptose mustul cind fierbe, chiliile și cernile se scutură în tînduri cind nu strîvești în pumn ciorchinele negru sau alb fără nici o durere iai singele scurs printre încheieturi să nu fie blestem, ci miingiere de dragoste palmei care-a trudit nicidieri nu cresc mai frumoase, mai aurite rivmete mere-ale raiului de cite, aici, toamna în patria mea raiul fructelor, raiul raiului de fructe...

VICTORIA MILESCU

Locomotiva albă

lui Tașcu Gheorghiu
tirzie orandă

Orice răspuns

Încep pregătirile de iarnă cu un praznic sau cu o serbare de pomină cumperi din piață pe un preț de nimic în piața de cartofi și o măsură de lumină pe care le ascunzi sub o piatră în prag — rachiul de mere pentru sufletul călătorului care în fiecare noapte dă tircoale casei; în acest timp desăfiori un scripete, întinzi o punte, mobilă și cobori din pod fantoșa lui tragic păstrată chipul e proaspăt de parcă obia cu o clipă în urmă ar fi fost tras la rindea fără milă

Il arunci în foc și aștepti să se schimbe în aur.
Dar te întreb: tot mai citești povestiri crude și insolite, poeme alese, tot mai asculti întâmplări vechi cu ce zee zefiroi din Cartea Splendorilor Sefher-Ha-Zohar tot mai insiri platiniduri suave privind natura imaterială a lucrurilor și sufletul lor

gînd te indiesci
cosești scrieri pe fereastră
oare răspuns e o moarte-n cunoaștere.

GABRIELA CREȚAN

DAN EMILIAN ROȘCA

Și ne iubim

Și ne iubim în intilniri scurte
ca ploile repezi
și nu-i de tot același
de fiecare dată
și nici de tot nu-i tulul
cînd zidim o lume.
Dar tremur de parcă
trupul-mi suie
în degete ce trece prin părul lui.

DAN EMILIAN ROȘCA

MARCELA MARINICA

Vint de grație

Miroase a iarnă
îmi spu
și parcă peste toate
se lasă blînd o duioșie
le aburește
cu rășinile calde de dragoste
se culbărește sub toate
o palidă mină de Marie
și toate se fac
asa
ușoare și mici, plîpînde
ca puii
și zboară
de parcă le-ar bate
un vînt de grație
candorile de taină ale copilăriei
nu sufla peste ele
că nu inștie
pilipile ca fulgi și se topesc
ușoare, înduioșate,
incetosate de lacrimi
ca omintirile.

IRMA SANDU

Hiatus

Orbit de lună el vrea să închidă fereastra
dar ea se deschide cu furie și-i zboară
pătoria de pe cao
drept în față-l izbește o rafală de lumină
apoi se repede spre pivniță tipînd cu mina
la ochi
dar altcineva din spate-i aruncă în umbră
harponul
el tipde cu mina la ochi și în drum
și pierde popucii pe scări și ceasornicul areu
de argint
dar nu se întoarce, cleargă descuț
și cu grabă zidește intrarea;
abia intrat în cloustru se tirăște spre prag
oscultînd respirația de afară,
dar cine ride sardonice și zgîlție ușa cine
rupie cortina
fără indoielă din pură cruzime și răutate?
El vrea să se arunce în beznă dulceagă
într-un fel de hiatus, într-o bulboană
amînd întinerul apelor amniotice
— dar tocmai atunci cineva îl prinde de
poalele hainei
și-i întoarce cu față —
o, el a iubit numai noaptea, un cer fără
semne
negatia absolută, abstractia pură
de aceea zace acum cu pieptul deschis
și inima mursecată de mici mușcături.

GABRIELA CREȚAN

„Biblioteca din Alexandria”

Urmare din pag. 1

loc de refugiu, de meditație, de reculegere. Ca în poezia lui Labis, polivalenta simbolurilor (a pădurilor și a amintirilor) în această poveste, Biblioteca din Alexandria reprezintă vocața pămîntului, ca nu poate fi pervertită. Oamenii o — tăietorii de lemne — sunt interzicți. Pădurea aparține fanteziei simbolurilor sârbutorești. Ea fusese consacrată, în literatura de creație, la scrierile care, de la Emericus la Sadoveanu, descoperisă acțiunea marilor retrageri și a posibilității acord cu lumea. În deceniul al șaselea Labis redimensionează toponul, descoperind în el o lume a sârbutoreștii recuperabile. Prozații promotorii lui Petre Sălcudeanu, lansăți în timpul deceniului au fost, în esență, teoretici, scriitorii care aveau cultul faptului trăit; pentru ei literatura nu trecea dincolo de istorie; sau trecea în măsura în care evenimentul trebuia rețut, așezat confortabil în foliul explicativ-didactic. De aceea, în această poveste, rolul ei trebuia să reconstituie evenimentele. Romanele trebuiau să devină **carte de istorie**; să facă plauzibilă o anumită istorie. În absența istoriei, romanțierul scria de toate, bine supra-vehet de oamenii ordinii. Cine urmarește articolele critice de la începutul anilor 1970, „Romanul consacrat eliberării”, „Romanul luptei ilegale”, „Romanul...”, Prozații scria biografii, indeobște eroice. Personajele exemplare populau cu vitează și cu neapăsare, hectarele de lirie ale cărților făcute după calapod.

Romanul lui Petre Sălcudeanu e, în primul rînd, unul dintre acele care rescrie numeroase romane ale deceniului al șaselea. El vorbește despre aceiași oameni și despre aceiași evenimente care îl mobilizează pe Zaharia Stancu, Titus Popovici, V. Em. Galan, Eusebiu Cămilă etc. și nu mai vorbim decît de sîmbătă dimineață, de la discuții și scrieri și epoci. **Biblioteca din Alexandria** se ocupă de aceiași evenimente despre care scriseră autorii de succes al deceniului șase. Dar cum?

Cartea lui Petre Sălcudeanu e puternică în biografiile pe care le scoate la lumină. În sanctoriul în care se întinde Petre Curta e ultimul martor. Fostul ilegalist, unit ilegalist cu loc important în istoriile mîșcării revoluționare, i se confesează înaintea morții. Lui îi spune adevărul... În el nu încredere, prin el s-ar putea salva. De ce lui? Pe măsură ce înaintăm în lectură, aflăm că el mai vorbim decît de sîmbătă dimineață, de la discuții și scrieri și epoci. **Biblioteca din Alexandria** se ocupă de aceiași evenimente despre care scriseră autorii de succes al deceniului șase. Dar cum?

Cartea lui Petre Sălcudeanu e puternică în biografiile pe care le scoate la lumină. În sanctoriul în care se întinde Petre Curta e ultimul martor. Fostul ilegalist, unit ilegalist cu loc important în istoriile mîșcării revoluționare, i se confesează înaintea morții. Lui îi spune adevărul... În el nu încredere, prin el s-ar putea salva. De ce lui? Pe măsură ce înaintăm în lectură, aflăm că el mai vorbim decît de sîmbătă dimineață, de la discuții și scrieri și epoci. **Biblioteca din Alexandria** se ocupă de aceiași evenimente despre care scriseră autorii de succes al deceniului șase. Dar cum?

Comemorare Nicolae Labiș

● Muzeul literaturii române organizază în cadrul tradițional „Rotonda 13” o seră omagială sub genericul „Nicolae Labiș văzut de poezii” cu prilejul comemorării a 25 de ani de la moarte. Vor evoca personalitatea autorului Primelor iubiri și valoarea poeziei sale: Ioan Alexandru, Alexandru Andreișcu, Nicolae Dragoș, Nicolae Dan Fierăscu, Ion Gheorghe, Ion Horea, Cezar Ivănescu, Nichita Stănescu, Gheorghe Tomozei. Manifestarea va avea loc luni, 14 decembrie anul curent, la orele 18.00 în rotonda muzeului, din strada Fundației nr. 4.

REMEMORĂRI

Melancolia Nordului

Către toamnă, dar iarna mai ales, bistind de nesomn, o bruză melancolică, o ciudată tristete se instalează imperios peste căntărea sperdinului melancolic. Nuanțele era, pe la trei, imi vedeam pînă și umbra săracă tremurînd pe perete, am parcă și transparent ca un geam la veceră și mistui de dor și eram ca o lebedă paralizată de un frig necunoscut...

Am intrat grăbit, scrierul era un car din Ardeal între țigări de bronș pînă în altor. O mîndră de marmură cu pruncul la sîn mă privea ca pe un hoț de poezie.

Am luat transformatul ei nu mai murea, în bazajul puii, ocerit într-o cămășă de plăt.

Am luat transformatul ei nu mai murea, în bazajul puii, ocerit într-o cămășă de plăt.

Am luat transformatul ei nu mai murea, în bazajul puii, ocerit într-o cămășă de plăt.

Mireca Micu

MITURI, VISE ȘI MISTERE

Urmare din pag. a 8-a

Tempul”. După Mahtri-Upanishad, Brahman, Ființa absolută, se manifestă în același timp sub două aspecte: polare: Timpul și Eternitatea. Ignoranța constă în a nu-i vedea decît aspectul negativ, temporalitatea. „Fapta rea”, cum zic hindușii, nu este de a trăi în Timp, ci de a crede că nu există nimic în afara Timpului. Ești devorat de Timp, de Istorie nu pentru că trăiești în Timp, ci pentru că tu crezi în realitatea Timpului și deci îți și disprețuiești eternitatea.

Trebue să ne oprim aici reflectînd la noi: scopul nostru nu a ora să discutăm metafizica indiană, nici s-o opunem anumitor filozofii europene, ci numai să descoperim ce ar putea să ne spună un hindus despre angostia contemporană. Or, este semnificativ că, judecând atît din perspectiva culturilor arhaice cît și din orizontul spiritualității indiene, angostia se revelează a aceeași semnificație pe care l-am acordat-o și noi, europenii: iminența Morții. Numai că identitatea între noi și celălalt se oprește aici. Căci pentru neuropeeni, Moartea nu este nici definitivă, nici absurdă; dimpotrivă, angostia provocată de iminența morții este deja o promisiune de reînviere, ea revelează prezentimentul unei renasteri la un alt mod de existență și acest mod transcende Moartea. Replasată în perspectiva societăților primitive, angostia lumii moderne poate fi omologată angostiei morții inițiatice: văzută din perspectiva indiană ea este omologabilă momentului dialectic al descoperirii Maiei. Dar am spus înainte, atât pentru culturile arhaice cît și pentru India, această angostie nu constituie o situație în care te poți instala; ea te este indispensabilă ca experiență inițiatice, în afara de trecere. Dar nici într-o altă cultură în afara de noastră nu se poate instala în mod normal de trecere inițiatice și instalarea constă în aparent fără isorie. Căci țeserea constă în terminarea ritualului de trecere și rezolvarea crizei atîngîndu-se un nivel superior, lăuntric-conștient de un nou mod de existență. Nu este de conceput, de exemplu, că se poate întreprinde un ritual de trecere inițiatice în acest caz, întrucît va mai fi nici copilul care era înainte de a începe inițierea, nici adultul care ar fi trebuit să fie dușor toate probele.

Trebue să mai menționăm și o altă sursă a angostiei moderne, prezentimentul obscur al sfîrșitului lumii, mai exact al sfîrșitului lumii noastre, al civilizației noastre. Nu discutăm cît de interesată este această frică; ne ajunge să amintim că e departe de a fi o descoperire modernă. Mitul sfîrșitului lumii este universal răspîndit: îl găsești deja la ooparele primitive în stadiul paleolitic, „primitive” cum sint de exemplu, australienii, și-l regăsești la marile civilizații istorice, babiloniană, indiană, mexicană și greco-latină. E mitul destructurii și al creșterii periodice a lumilor, formula cosmologică a mitului eterne reînnoțirii. Dar mai trebuie să adăugăm imediat că în nici o cultură europeană terocrea sfîrșitului lumii n-a reușit să paralizare nici Viața, nici Cultura. Așteptarea catastrofelor cosmice este, bineînțeles, angostantă dar este vorba de o angostie religioasă și culturală integrată. Sfîrșitul lumii nu este niciodată absent în acest caz, întrucît este un mit al lumii reșterite. Căci pentru neuropeeni, Viața și Sfîrșitul au această particularitate că nu pot niciodată să dispară într-o manieră definitivă.

Trebue să oprim aici confruntarea cu religiile și civilizațiile extraeuropene. Ne vom feri să tragem concluzii; dialogul este abia început; trebue urmat și dezvoltat. Totuși această schimbare de perspectivă este reconfortantă: ne e de ajuns să ne plasăm la nivelul culturilor arhaice

PIATRA NEAMȚ: Festivalul — concurs de creație literară „Mihail Sadoveanu”

● Un concurs de creație sub semnul spiritului sadovean reprezintă o întreprindere de mare răspundere. Înainte de toate, prin ambiția de a se subsuma unei dintre cele mai grandioase construcții spirituale ale culturii românești. Apoi, prin înșir amplitudinea și, deci, dificultatea programului său. Căci festivalul-concurs de la Piatra Neamț și-a propus să descopere și să consacre nu numai proza și pe poeziei noștri de mline (înăl, cu „probe” editate, această supereioră „vanitate”. Da, s-a văzut și aici, generatia care vine, generațiile care vin poartă în suflet — în minte, în conștiință, în talentul lor mai ales — amînța furtivă a viitoarei noastre literaturi. Și asta nu atît prin numărul impresionant (aproape 300) al candidaților înscriși în fișele de concurs, cît și, înainte de toate, prin valoarea lucrărilor celor 23 de laureați — nu numai poezii, ci, iată, și proză, dramaturgi și critici.

Dincolo însă de valoarea în sine a acestor creații, festivalul de la Piatra Neamț a avut buna inspiratie de a se deschide și spre cititor. Și anume, spre cititorul „sadovean”, trăitor, geografic și spiritual, al sufletului acestei mari opere. Intințirile organizate la Casa memorială de lină Mădăria Neamțului, acolo unde Sadoveanu a descoperit și a respirat aer vovodal al operei sale, sau din comuna Vinărești, care păstrează încă, prin bătrînii vinărești, amintirile conștente a unui Om, au însemnat, mai ales pentru lînieri scriitorii, o adevărată inițiere în miracolul scrierului. Rectitudinea și evocările organizate cu acest prilej, dialogul deosebit de fertil dintre creatorii și cititorii de literatură au avut darul de a insufla și înaltarea festivalului cu acea bucurie curată și înăltătoare pe care (li-o procură întotdeauna prezența literaturii adevărate.

Vom spune, de aceea, că festivalul-concurs de la Piatra Neamț depășește prin valoare și semnificație dimensiunile unei inițiatice strict locale. Inspirat de harul operei sadoveanice, este oferă — o mulț de cît o competiție pentru „aspiranți” — o geografie spirituală de necesară frumusețe și vitalitate.

Viorel Tudose

